

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

לפני כבוד השופטת מיכל נד"ב

רו"ח שמחה פרקש
ע"י ב"כ עו"ד סביר רבין

התובע

נגד

מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים
ע"י פרקליטות מחוז ת"א – אזרחי

הנתבעת

החלטה

1 לפניי בקשה לפסיקת גמול ושכר טרחה לתובע ולבא כוחו לאחר שביום 9.1.2020 ניתן פסק דין
2 בתובענה, המאשר את הסכמת הצדדים להשבה מלאה של יתרות הזכות שטרם הושבו לנישומים
3 וקבלת התובענה במלואה.

4

5

רקע, השתלשלות ההליך

6 1. ביום 17.6.2012 הגיש המבקש, רו"ח שמחה פרקש, בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד מדינת
7 ישראל – משרד האוצר – רשות המיסים, שעניינה גביית הפרשי הצמדה צפויים, ביתר, שלא
8 כדין על ידי הנתבעת, מאת הקבוצה – ציבור הנישומים שנעשה להם הסדר תשלומים או שניתנה
9 להם אורכה לתשלום מס הכנסה, מס רווחי הון, מס רכישה ומס שבח מקרקעין (להלן: "**בקשת**
10 **האישור**").

11 2. תמצית בקשת האישור –

12 כאשר ניתנת ארכה לנישום לשלם מס (מס הכנסה, מס רווחי הון, מס שבח מקרקעין או מס
13 רכישה), שסכומו אינו שנוי במחלוקת, אם בתשלום נדחה אחד ואם במספר תשלומים (להלן:
14 "הארכה" או "הסדר התשלום"), הוא חייב בהפרשי הצמדה וריבית. עניין זה מוסדר בפקודת
15 מס הכנסה [נוסח חדש] (סעיפים 189, 187(א)(1) ו-159א(א)) ובחוק מיסוי מקרקעין (שבח
16 ורכישה), התשכ"ג-1963 (סעיף 91א)). נושא הבקשה הם הפרשי ההצמדה (להלן: "הפקודה",
17 "חוק המיסוי", בהתאמה).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

1 במקרה של הסדר תשלומים או מתן אורכה לתשלום המס, קובעת הנתבעת את שיעור הפרשי
2 ההצמדה הצפויים להערכתה בתקופת הסדר התשלום, בהתחשב בתקופת ההסדר ובמספר
3 התשלומים. הנתבעת מחייבת את הנישום בסכום הצפוי האמור של הפרשי הצמדה (להלן:
4 "חויב על דרך ההערכה"). סכומם הסופי של הפרשי ההצמדה יכול להיקבע רק לאחר פירעון
5 התשלומים ועם סיום ההסדר.

6 הנתבעת אינה עורכת בסיום תקופת הסדר התשלום חישוב של הפרשי ההצמדה בפועל, לאור
7 שיעורי המדד שהתבררו עם הזמן. עם תום התקופה נוצרת לרוב לנישומים יתרת זכות בהפרש
8 שבין החיוב על דרך ההערכה להפרשי ההצמדה בפועל. הנתבעת אינה מיידעת את הנישומים
9 בדבר יתרות זכות אלה, ואינה שולחת להם כל הודעה בעניין. הנתבעת אף יוצרת מצג כלפי
10 הנישומים, בכיתוב שעל דרישות התשלום, כי ההצמדה והריבית שבדרישות התשלום של
11 הנתבעת הם סופיים.

12 רק נישומים שפונים לנתבעת בבקשה לבדוק אם קיימות להם יתרות זכות זוכים לקבלן חזרה.
13 מרבית הנישומים אינם פונים כלל.

14 לתובע זכות תביעה אישית בשל כך שחויב בחיוב יתר על דרך ההערכה, כעולה מנספחים א'- ג'
15 לבקשה.

16 **הקבוצה** - נישומים שנעשה להם הסדר תשלומים או שניתנה להם ארכה לתשלום מס הכנסה,
17 מס רווחי הון, מס רכישה ומס שבח מקרקעין אשר הנתבעת גבתה מהם כספים שלא כדין, בדרך
18 של חיוב יתר על דרך ההערכה בהפרשי הצמדה, ולא השיבה להם יתרות זכות בתום התקופה,
19 במהלך 24 החודשים שקדמו להגשת בקשה זו ועד למועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית.

20 הסעד שהתבקש היה השבה של הכספים שנגבו שלא כדין.

21 3. ביום 12.3.2015 אישרתי את התובענה כייצוגית (להלן: "החלטת האישור"), וקבעתי כך:

22 " נוכח כל שהובא לעיל, אין לקבל בשלב זה את טענת המשיבה כי חל כשל
23 נקודתי בפשמ"ג בלבד, ורק בתיקים בהם טיפל הגובה הראשי...

24 מהראיות שהובאו עולה לכאורה כי לא מדובר בטעות נקודתית. גביית הפרשי
25 הצמדה צפויים ביתר נהגה לכאורה בפשמ"ג, ולא רק בתיקים בהם טיפל
26 הגובה הראשי. דווקא פקידי השומה עליהם הליו המבקש לא נבדקו על ידי
27 המשיבה, כמו כן לא ברור גם כי אלה שנבדקו אכן פועלים כנטען על ידי
28 המשיבה נוכח התמיהות העולות מן הסכומים כפי שהובהר לעיל.

29 אף לשיטת המשיבה, מדובר בהתערבות מכוונת נשנית במערכת, אשר יתכן
30 שגרמה לביטול של ביטול הקנסות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 על כן אני סבורה כי הורם הנטל הלכאורי כי אין מדובר בטעות נקודתית וכי יש
2 הוכחה לכאורה לקיומה של קבוצה. (פסקה 19 בהחלטת האישור).
- 3 4. ביום 20.2.2017 הוריתי על מינוי רו"ח רצאבי בהסכמת הצדדים, כמומחה מטעם בית המשפט,
4 על מנת שיתן חוות דעתו לעניין סכומי ההשבה העומדים במערכת או שעמדו במערכת לזכות
5 חברי הקבוצה כהגדרתה בבקשת האישור ובהחלטת האישור (להלן: "המומחה").
- 6 5. ביום 28.11.2018 הגיש המומחה את חוות דעתו. המומחה בחן את נאותות חישוב הפרשי
7 הצמדה וריבית במערכת שע"ס במקרה של הסדר תשלומים או מתן ארכה לתשלום המס. בנוסף
8 בחן המומחה את נאותות דיווח הנתבעת לבית המשפט מיום 21.4.2016, בעניין סכומי ההשבה
9 הקיימים במערכות מס הכנסה ומיסוי מקרקעין המתייחסים לתקופת התביעה, ומצא
10 כדלקמן:
- 11 מס הכנסה – תוצאות בדיקת המומחה בבדיקת הסדרים תואמת לחישובי הנתבעת (יתרה
12 להחזר 1,448,639 ₪); תוצאות בדיקת המומחה שבבדיקת תיקי שומות נמצאו תואמות לחישוב
13 של הנתבעת למעט שינוי לא מהותי בסכום ההחזר (138,676 ₪ לעומת 124,973 ₪) (הטבלאות
14 בעמ' 4 בחוות הדעת).
- 15 היתרות להחזר המפורטות לעיל אינן כוללות סכומים בסך 2,218,530 ₪ שהוחזרו לנישומים
16 לאחר מועד הגשת התביעה וטרם הגשת הדוח על ידי הנתבעת לבית המשפט (הערה עמ' 4 בחוות
17 הדעת).
- 18 מיסוי מקרקעין – תוצאות בדיקת המומחה בחישוב יתרה בהסדרים (התערבות פיקד לביטול
19 קוד אי הטלת קנס) עלו על הסכום שדווח על ידי הנתבעת לבית המשפט (1,423,691 ₪ אל מול
20 90,433 ₪) (טבלה עמ' 6 בחוות הדעת).
- 21 המומחה הוסיף והעיר כי ניסה לאתר סכומים שהוחזרו לנישומים לאחר מועד הגשת התביעה
22 וטרם הגשת הדוח על ידי הנתבעת לבית המשפט. נמצאו 4,566 שומות כאמור (התערבות פקיד
23 לביטול קוד אי הטלת קנס) בהן נגבו קנסות על סך 7,969,440 ₪ (סוף עמ' 6 בחוות הדעת) לא
24 עלה בידי המומחה לבדל, מתוך סכום זה, את הקנסות שהוטלו כתוצאה מביטול הקפאה
25 (התערבות פקיד) לבין קנסות אחרים שהוטלו. עוד לא עלה בידי המומחה לזהות את מרכיב
26 הסכום שהוחזר, מתוך הסך הכולל של הקנסות שנגבו, עקב הגשת התביעה, היות וגם לפני
27 הגשת התביעה בוצעו החזרים כאמור.
- 28
- 29

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

תמצית פסק הדין

6. ביום 9.1.2020, לאחר חקירת המומחה, הגיעו הצדדים להסכמות שלהלן:

"ב"כ הצדדים:

מוסכם שיינתן פסק דין שמחייב את המשיבה בהשבת מלוא יתרות הזכות שטרם הושבו לנישומים כפי שעולה מחוות דעת מומחה ביהמ"ש, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית לפי הפקודה וחוק מיסוי מקרקעין בהתאמה. הקבוצה עליה חל פסק הדין היא - נישומים שנעשה להם הסדר תשלומים או שניתנה להם אורכה לתשלום מס ההכנסה, מס רווחי הון, מס רכישה ומס שבח מקרקעין אשר המשיבה גבתה מהם כספים שלא כדין, בדרך של חיוב יתר על דרך הערכה בהפרשי הצמדה, ולא השיבה להם יתרות זכות בתום התקופה, במהלך 24 חודשים שקדמו להגשת בקשת האישור (מועד בקשת האישור - 17/6/12) ועד למועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית (12/3/15).

השבת היתרות תהיה כדלקמן:

לעניין מס הכנסה – בגין הסעיף "חישוב היתרה בהסדרים, התערבות פקיד לביטול קוד אי הטלת קנס" ב-55 מקרים שמצא המומחה בסכום של 1,448,639 ₪.

לעניין "חישוב יתרה בשומות – התערבות פקיד לביטול קוד אי הטלת קנס" – ב-17 מקרים שנמצאו על ידי המומחה בסכום של 138,676 ₪. לעניין מיסוי מקרקעין – בקשר לסעיף "חישוב יתרה והסדרים – התערבות פקיד לביטול קוד אי הטלת קנס" – ב-384 מקרים שנמצאו על ידי המומחה יושב סך של 270,501 ₪. הרשות תבצע חישוב פרטני בכל אותם 384 מקרים על מנת שהסכום המדויק לו זכאי כל נישום יושב לו.

אין בהסכמות אלה משום פגיעה בזכותו של כל נישום לפנות לרשות בבקשה להחזר, ככל שמגיע לו כזה, כפוף לתקופת ההתיישנות עפ"י כל דין.

מובהר כי תקופת ההשבה היא מיום 17/06/10 עד 12/03/15.

המשיבה מצהירה כי היא תפעל להחזרת יתרות זכות שקיימות במערכת עפ"י חוות דעת המומחה, בגין שומות והסדרים בגין הפרשי הצמדה צפויים, ותמצה את ההשבה לא יאוחר מיום 26/4/20.

המשיבה מצהירה כי חדלה מאי השבה של יתרות זכות של הפרשי הצמדה צפויים. המשיבה מצהירה שתפעל על פי דין.

מוסכם כי ינתן פסק דין בהתאם להסכמות לאור ההסכמה להשבה מלאה."

7. להסכמת הצדדים ניתן תוקף של פסק דין.

8. לצדדים ניתנה ההזדמנות להגיש טענות לעניין גמול ושכר טרחה.

תמצית טענות התובע

9. לשיטת המומחה, בוצעה השבה של הפרשי הצמדה משוערים שנגבו ביתר במס הכנסה בכל ההסדרים (98,763 במספר) ובכל השומות (43,340 במספר) (חוות דעת המומחה עמ' 4 – עמ' 5), שנעשו בתקופת ההשבה, רק לאחר הגשת הבקשה לאישור, וכי בתקופת 24 החודשים שקדמו למועד הגשת בקשת האישור לא השיבה הנתבעת את סכומי היתרות המיוחסות לתובענה. מדובר בהיקף חסר תקדים של הסדרים ושומות אשר יתרות הזכות בהן צריכות להיות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 מיוחסות לתובענה, אלא שהנתבעת גרמה לכך שכימות סכומי ההשבה יתקל בקושי לאחר
2 השבתם. סכומי ההשבה נושא חוות דעת המומחה הם חלקיים ורחוקים מלשקף את הסכומים
3 שהושבו בפועל כתוצאה מהגשת התובענה.
- 4 לתובע ולבא-כוחו נזק ראייתי ממשי בכימות סכום ההשבה העצום שהוחזר לנישומים בעקבות
5 התובענה. נוכח הנזק הראייתי יש לקבוע תשלום גמול ושכר טרחה בסכומים משמעותיים, על
6 דרך של אומדנה, בהתאם לנתונים האינדוקטיביים העולים מחוות דעת המומחה, מתשובותיו
7 לשאלות ההבהרה ומחקירתו.
- 8 10. הנתבעת לא גילתה לבית המשפט כי השיבה יתרות לנישומים, בעקבות בקשת האישור בסכומי
9 עתק המסתכמים על דרך האומדנה במאות מיליוני ₪. הנתבעת נמנעה במכוון מלתעד את
10 סכומי ההשבה.
- 11 11. חרף החלטת בית המשפט שהמומחה יבדוק "מהם סכומי ההשבה העומדים במערכת או
12 שעמדו במערכת לזכות חברי הקבוצה כהגדרתה בהחלטה שאישרה את הבקשה לאישור
13 התובענה הייצוגית", המומחה לא כימת את סכומי ההשבה שעמדו במערכת לזכות חברי
14 הקבוצה אלא רק את יתרות הזכות שעמדו במערכת "נכון ליום אישור התובענה כייצוגית" ו-
15 "איזו יתרות זכות עדיין עומדות". המומחה העיד כי בדק רק את נכונות הדו"ח שמסרה
16 הנתבעת לבית המשפט ולא את הסכומים שהוחזרו קודם לכן "בגלל מגבלות טכניות
17 מיחשוביות" שנגרמו בשל התנהלות הנתבעת. כבר בעת מינוי המומחה ידעה הנתבעת כי
18 המומחה לא יוכל לאתר את סכומי ההשבה והיא סיכלה את אפשרות המומחה לכמת את סכומי
19 ההשבה.
- 20 12. המומחה בדק רק את עניין אי השבת הפרשי הצמדה משוערים שנגבו ביתר כתוצאה מהתערבות
21 ידנית של פקיד ושעמדו במערכת בעת הבדיקה, שעה שהסתבר שבמס הכנסה לא השיבה
22 הנתבעת, כשיטה, לפני בקשת האישור יתרות זכות של הפרשי הצמדה משוערים בין אם מקורן
23 בהתערבו פקיד ובין אם לא.
- 24 13. במהלך ניהול ההליך מסרה הנתבעת מספר גרסאות :
- 25 גרסה ראשונה – מדובר ב"מקרה נקודתי", "כשל נקודתי", שחל רק לגבי הנישום "קבוצת יבנה"
26 כתוצאה מאילוצי כוח אדם, עומס עבודה או טעות אנוש. מלבד מקרה זה מדובר בתביעת שווא.
- 27 גרסה שניה – הגשת הודעת חדילה באיחור של 150 ימים שנדחתה. ב"הודעת החדילה המתקנת"
28 הצהירה הנתבעת כי התקלה קיימת רק בפשמ"ג ורק בשומות שמטפל בהן הגובה הראשי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 12-06-27962 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 גרסה שלישית – עדי הנתבעת הודו כי מדובר בפשמ"ג כולו שם יש נוהל שלא להחזיר
2 יתרות זכות של הפרשי הצמדה משוערים שנגבו ביתר.
- 3 גרסה רביעית – לאחר החלטת האישור, הגישה הנתבעת בקשה למתן פסק דין מיום 9.11.15
4 שצורף לה דו"ח ממצאי בדיקה לפיה נמצאו רק 98 מקרים שסך הגביה ביתר בהם עומד על
5 2,218,530 ₪ בפשמ"ג בלבד, וכי: "ביחס ליתר משרדי השומה הרי שהנתבעת לא מצאה כל
6 כשל".
- 7 גרסה חמישית – ביום 21.4.2016 הגישה הנתבעת דו"ח בדיקה נתמך בתצהירים השונה מהדו"ח
8 שהוצג במסגרת הבקשה למתן פסק דין ממנו עולה כי מדובר בתופעה ארצית, הן במס הכנסה
9 (לא רק בפשמ"ג) הן במסמ"ק. מחוות דעת המומחה מתבקשת המסקנה שאפילו לגבי סכומי
10 היתרות "שעדיין עומדים במערכת" ולא הושבו, לא הצהירה הנתבעת הצהרה מדויקת.
- 11 14. הנתבעת איבדה את "קוד התכניות ששימש אותה לשם הגשת הנתונים לבית המשפט" והיא
12 מסרה למומחה תכניות שליפה חדשות שכתבה עבורו מבלי שנתנה הנמקה מה מנע משע"ם
13 לכתוב מחדש את אותה "תכנית שליפה" ש"אבדה". אלא שהתכנית החדשה לא ידעה לבדל בין
14 יתרות הזכות נושא התובענה מיתרות אחרות וזאת על אף שבידי מר א. אריאלי, סמנכ"ל
15 מסמ"ק בשע"ם הייתה תוכנה שיודעת לפלח ולפרט. התוכנה המקורית נעלמה במפתיע כאשר
16 המומחה היה צריך לבדוק את נכונות הצהרות הנתבעת. ב"כ הנתבעת טען כי התכנית לא נעלמה
17 אלא הפלטים נעלמו.
- 18 15. נתוני ההשבה היו בידיעת הנתבעת, אלא שהיא בחרה, מדעת, להחזירם מבלי לכמתם ובכך
19 למנוע את אפשרות כימותם.
- 20 16. "ההשבה המחשובית" – עד 25 ₪. לפי חו"ד המומחה במס הכנסה 15,112 מקרים בהסדרים,
21 70,173 מקרים בשומות ובמסמ"ק 3,087 מקרים. המומחה העיד בחקירתו כי אלה סכומים
22 שלא הוחזרו. יש לייחס סכום זה לתובענה.
- 23 17. שיקולי תפוקה – סכומי ההשבה שהמומחה ציין בחוות דעתו ושטרם הוחזרו, לרבות הסך של
24 2,218,530 ₪ שהנתבעת הצהירה כי הושב במסגרת הבקשה למתן פסק דין, לאחר שערוך לפי
25 הפקודה, מסתכם בסך של 7,303,437 ₪ (טבלה בתחתית עמ' 5 לסיכומי התובע). בנוסף, הסכום
26 שהושב בעקבות בקשת האישור על דרך האומדנא (שלא כומת) במס הכנסה בלבד מסתכם בסך
27 של 1,833,000,000 ₪ בשערוך לפי הפקודה או לחילופין כ-755,000,000 ₪ בשערוך לפי הפקודה,
28 או לחילופין כ-605,000,000 ₪ בשערוך לפי הפקודה ובחלופה המיטיבה ביותר עם הנתבעת סך
29 של 114,959,000 ₪ בשערוך לפי הפקודה. במסמ"ק מסתכם סכום ההשבה הנוסף בסכום של
30 2,172,80 ₪ בשערוך לפי הפקודה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

18. שיקולי תשומה – ניהול ההליך נמשך תקופה ממושכת. התובע ובא כוחו לקחו סיכון והשקיעו מאות רבות ואף אלפי שעות עבודה. בשל אי מתן הודעת חדילה ובשל הגרסאות הרבות של הנתבעת מונה מומחה וההליך נוהל עד תומו.
19. שיקולי הכוונה ציבורית – מדובר בסוגיה בעלת חשיבות ציבורית גדולה מאוד בהיותה משפיעה על כל ציבור העצמאיים במדינת ישראל. תרומת ההליך היא באכיפת שלטון החוק ובחזקת אמון הציבור במערכת בתי המשפט. מכאן גם הצורך לפסוק גמול ושכר טרחה גבוה במיוחד לבל ייצא חוטא נשכר.
20. תרומת התובע – התובע חשד בהתנהלות הנתבעת הן באופן אישי הן אצל לקוחותיו. התובע עקב אחרי נושא זה עד שהצליח בעמל רב לחשוף את התנהלות הבעייתית של הנתבעת. התובע הוא ר"ח ותיק ומנוסה, תרם רבות וסייע באופן פעיל לבא כוחו בניהול ההליך ותרם להצלחתו.
21. בתשובה לטענות הנתבעת הוסיף וטען התובע כי הוא ערך בדיקה ומעקב אחר התנהלות הנתבעת בסוגיית התובענה, במשך מספר שנים לפני הגשת בקשת האישור.
- הוכח שהסכומים שהושבו בפועל בעקבות בקשת האישור – גבוהים מסכום הערכת התובע. המידע חסוי וקשה לאומדו. המומחה קבע שכל יתרות הזכות בשומות ובהסדרים במס הכנסה הוחזרו לאחר הגשת בקשת האישור.
- בהחלטת האישור נקבע שהוכחה עילה אישית.
- הנתבעת מיישמת את חזקת הנזק הראייתי באופן שגוי. לאחר בקשת האישור השיבה הנתבעת סכומי עתק מבלי לתעד. די בנתונים שהובאו בחו"ד המומחה כדי לאפשר עריכת חישוב אומדנה מושכל של סכומי ההשבה, כפי שעשה התובע בסיכומיו.
- בכל הנוגע ל"קבוצת יבנה" – המומחה אישר כי הסכום הושב לנישום אחרי הגשת בקשת האישור והוא אינו כלול בדו"ח שמסרה הנתבעת לגבי נישומים שטרם הושבו להם כספים וגם לא במופיע בסך של 2,218,530 ₪ שהנתבעת מודה בהשבתו לאחר בקשת האישור. עובדה זו תומכת בקביעת המומחה כי סכומי היתרות במס הכנסה הוחזרו כולם לאחר בקשת האישור אולם לא תועדו ולא כומתו.
- "השבה מחשובית" עד 25 ₪ והעדר השבה לחסרי חשבון בנק – לפי נתוני המומחה ונתוני המשיבה רק בשני נושאים אלה ההשבה מסתכמת בסכום של כ-2.5 מיליון ₪.
- מינוי המומחה היה תוצאה הכרחית מהתנהלות הנתבעת.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

תמצית טענות הנתבעת

- 1
22. יש לפסוק לתובע המייצג גמול בסך 40,000 ₪ ושכר טרחה לבא כוחו בסך 200,000 ₪ (כ-5% מסכום ההשבה הנומינלי), ויש לקזז את החלק הארי בגין שכר הטרחה ששולם למומחה, כמפורט להלן.
23. סכום ההשבה לחברי הקבוצה בתקופת ההשבה, כ-57 חודשים (12.3.15-17.6.10) הוא: כ-4 מיליון ₪ (נומינלי) (4,769,004 ₪ (ריאלי)). הנתבעת השיבה בזיקה לפסק הדין סך של 2,550,474 ₪ (ריאלי). בנוסף, הנתבעת השיבה סך של 2,218,530 ₪ (ריאלי), לאחר אישור התביעה, כמפורט בבקשה מיום 9.11.2015. החלק הארי מתוך הסכום שחושב, 4,333,735 ₪ (כ-90%), מתייחס למס הכנסה. היתרה, 435,269 (כ-10%) מתייחסת למסמ"ק.
24. הנתבעת ערה לנסיבות הגבייה. הנתבעת ערה גם לכך שהדוח מיום 9.11.2015, שכלל 98 מקרים, שסכום ההשבה בהם הוא כ-2.2 מיליון ₪ (ריאלי) לא שיקף את כלל המקרים שיש להשיב בהם כספים במסגרת התובענה. בהמשך נוספו מקרים שסכום ההשבה בהם 1.8 נומינלי (כ-2.5 מיליון ₪ (ריאלי)) כן מודעת הנתבעת לכך כי ישנו פער בין הסכום שהופיע בדוח שהגישה ביום 21.4.2016 ביחס למיסוי מקרקעין, בסך של כ-250,000 ₪, לבין הסכום שהושב לחברי הקבוצה המיוצגת.
25. מסקנתו הברורה של המומחה היא כי "בתיקים בהם לא הייתה התערבות ידנית החישוב בוצע באופן נאות." חוות הדעת מאשררת למעשה את דוח הנתבעת מיום 21.4.2016 ביחס למס הכנסה, למעט פער של כ-13,700 ₪. ביחס למיסוי מקרקעין קבע המומחה כי יש פער בין הנתון אותו מצא לבין הנתון שבדוח הנתבעת. לאחר בדיקה נמצא כי הפער הוא 249,281 ₪ (נומינלי).
26. בחינת הדברים כהווייתם מגלה כי במשך חמש שנים התגלתה תקלה במספר קטן של מקרים בהם הייתה התערבות ידנית שגויה בפעולת המערכת. בהתחשב בסדרי הגודל העצומים בהם עובדת רשות המיסים ניתן לומר כי מדובר בתקלות נקודתיות בשיקול הדעת של עובדים בודדים של הנתבעת. כ-89% מהסכום שנפסק שנגבה ביתר נבע מהתערבותו השגויה והמנוגדת להנחיות של גובה פשמ"ג, אשר פרש לגמלאות לפני מספר שנים.
- מס הכנסה – נבדקו 6,593,154 שומות ו-417,750 הסדרים, יותר מ-7 מיליון מקרים שמתייחסים לתקופה של כחמש שנים. נמצא כי אירעו תקלות ב-163 מקרים.
- מסמ"ק – נבדקו 53,700 שומות (בתקופה כאמור של כחמש שנים). נמצא כי אירעו תקלות ב-384 מקרים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

27. שאיפתה של רשות המיסים היא שלא תהיינה תקלות כלל. עם זאת, ברשות המיסים עובדים אלפי עובדים ולצורך פעילותה היא מסתייעת במערכות מחשוב מורכבות ביותר. בדומה לגופים אחרים שפועלים בסדרי גודל עצומים אלה, טעויות מקומיות בשיקול הדעת, עלולות להתרחש ואלו מטופלות מיד עם איתורן.
28. שיקולי תפוקה – לחברי הקבוצה הושב סכום של כ-4 מיליון ₪ (נומינלי) (כ-4.7 מיליון ₪ (ריאלי)).
29. שיקולי תשומה – מידת הסיכון והמורכבות שבהגשת התובענה הייתה נמוכה ומזערית. הטענה שבבסיס התביעה היא טענה פשוטה, לגבייה ביתר של הפרשי הצמדה משוערים, כאשר מובן כי מבחינת החוק קיימת זכות לקבל סכומים אלו ששולמו ביתר, וגם הנתבעת מעולם לא חלקה על כך. לא נדרשה מומחיות מיוחדת או חוות דעת מקצועית. גם לא ניתן לומר כי מידת הטרחה שנדרשה בניהול התביעה הייתה משמעותית.
- התובענה אושרה כייצוגית ביום 12.3.2015, והנתבעת חויבה בהוצאות בסך 30,000 ₪. ביום 9.11.2015 ביקשה הנתבעת כי יינתן פסק דין לחובתה, אשר במסגרתו יוצהר על זכותם של המשלמים ביתר – לזיכוי תוך פרסום לציבור, כך שכל נישום יהיה זכאי לפנות ולבקש כי עניינו הפרטי ייבחן ובמידה שיימצא כי נפל כשל יוחזר לו הסכום בצירוף הפרשי הצמדה וריבית. התובע סירב להצעה. הקושי העיקרי היה באיתור מקרי ההשבה אשר לשם כך נדרשה השקעה מצידם של אנשי הנתבעת ובעיקר אנשי המחשוב (ולא מצד התובע ובא כוחו).
- עיקר עשייתו של התובע התמצתה בשיחת חולין שערך עם עובד רשות המיסים. התובע נהג בחוסר תום לב עת לא גילה זאת במסגרת בקשת האישור.
- פסק הדין בתובענה ניתן בהסכמה, על בסיס חוות הדעת שאישרה את דוח הנתבעת מיום 21.6.2016, בכפוף לפערים אשר ביחס למכלול אינם גדולים.
30. שיקולי הכוונה ציבורית – לא ניתן לומר כי נודעה לתובענה חשיבות מיוחדת. בניגוד לטענת התובע, המערכת המיחשובית של הנתבעת מחשבת כדין את סכומי ההשבה. גביית היתר נבעה מכך שעובדים בודדים התערבו באופן ידני בפעולת המערכת, תוך שהם מפעילים שיקול דעת עצמאי שמנוגד לכללים ולקוי. בתקופת ההשבה, כ-5 שנים, נמצא כי כך קרה בכ-550 מקרים מתוך מיליוני מקרים.
- יש לתת משקל לחשיבות ההגנה על הקופה הציבורית, להבדיל מנתבע שכיסו פרטי.
31. התובע לא פנה בפנייה מוקדמת. יש ליתן לכך משקל שעה שעילת התביעה נודעה לתובע במסגרת תפקידו כמייצג.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

32. התובע נהג בחוסר תום לב, עת נמנע מלגלות את מלוא הידוע לו, ובכלל זה את פרטי התיקים שמתנהלים בפשמ"ג.
33. קיים פער קיצוני בין הסכום שנתבע בבקשת האישור והסכום שבסיכומי התובע לבין הסכום שהושב לחברי הקבוצה – פחות מ-1%.
34. לתובע המייצג אין עילת תביעה אישית, הואיל והפרשי ההצמדה ביתר ששילם הושבו לו עוד בשנת 2011, קודם להגשת בקשת האישור. להיעדר קיומה של עילת תביעה אישית יש משקל בעת קביעת הגמול.
35. התובע העלה בסיכומיו טענות כנגד הנתבעת בלשון מתלהמת, תוך העלאת האשמות פרועות וחסרות בסיס. יש לתת לכך משקל בעת פסיקת הגמול ושכ"ט.
36. התובע אינו נמנה עם 163 המקרים במס הכנסה שהושבו להם הפרשי הצמדה ששולמו ביתר בעקבות התובענה הייצוגית. הסכומים הושבו לתובע בשנת 2011 לפני הגשת בקשת האישור.
37. בחוות הדעת אין נתונים שמהם ניתן ללמוד מהם המועדים בהם הושבו יתרות הזכות שנוצרו בתקופה הרלבנטית לתביעה. כמו כן, תשובות המומחה אינן מבוססות על ראייה שמצויה לפני בית המשפט אשר על בסיסה ניתן לקבוע ממצא ביחס למועדי ההשבה של סכומי הפרשי ההצמדה ששולמו ביתר והוחזרו בהליך אוטומטי.
38. בניגוד לטענות התובע, לא נגרם נזק ראייתי שעה שהנתונים קיימים והתובע מתנגד להגשתם לבית המשפט. הנתונים שמבוקש להגישם הם "נתונים צבועים" של כ-142,000 מקרים, בהם בוצעה השבה בתאריך ספציפי, לרבות בהעברה בנקאית, כך שקל יותר לבחנם. לחלופין, אף אם הנטל הראייתי עבר לכתפי הנתבעת, הרי שיש לקבוע כי היא עמדה בנטל שכן לתובע המייצג עצמו בוצעה השבה בשנת 2011.
39. סירוב התובע להגשת הראיות מנוגדת לחובה שמוטלת עליו לייצג בתום לב. שעה שאין מחלוקת כי בוצעה השבה מלאה ממילא גם לא יכול להיגרם לחברי הקבוצה נזק כתוצאה מקבלת הבקשה.
40. המומחה בדק את אופן חישוב הפרשי ההצמדה ומסקנתו הייתה ברורה "בתיקים בהם לא הייתה התערבות ידנית החישוב בוצע באופן נאות". החישוב שנמצא שבוצע באופן שאינו נאות היה רק כאשר הייתה התערבות ידנית, וגם זאת במספר קטן של מקרים.
41. בניגוד לטענות התובע אודות התוכנה שנכתבה על ידי מיסוי מקרקעין, מדובר ב-384 מקרים אשר הנתבעת הצהירה כי תבחן באופן פרטני, וכך אכן עשתה. לאחר בדיקה פרטנית נמצא כי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 12-06-27962 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 סכום ההשבה הוא 339,714 ₪ (נומינלי) (ולא 270,501 ₪ שחושב בצורה סטטיסטית; ולא
- 2 90,433 ₪ (נומינלי) שהופיע בדוח הנתבעת מיום 21.4.2016). התוכנה הביאה בסופו של יום
- 3 להשבת סכום גבוה מזה שנמצא לכתחילה.
4. יתרות זכות שנמוכות מ-25 ₪ הושבו על ידי הנתבעת באופן סדור ואוטומטי לנישומים שזכאים
- 5 להם, כאשר אלו הגיעו לסך של 25 ₪ (בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כדין). יתרות זכות
- 6 שנמוכות מ-25 ₪ עמדו לזכות הנישומים במרשמי הנתבעת עד שהגיעו ל-25 ₪ ואז הושבו.
- 7 סכומים אלה אינם חלק מפסק הדין שניתן, אין לייחסם לתובענה זו ואם לפסוק גמול ושכ"ט
- 8 בגינם.
- 9 43. הסכומים המוצגים בסעיף 14 לסיכומי התובע אינם נכונים.
- 10 44. בניגוד לטענת התובע, בפסק הדין המוסכם הוסכם כי סכום ההשבה הוא 339,714 ₪ (נומינלי).
- 11 במענה לשאלת ההבהרה ששלחה הנתבעת הבהיר המומחה כי 4,5666 השומות במסמ"ק אינם
- 12 בהכרח חלק מן התובענה הייצוגית, כאשר לא ניתן היה לבדל את סכום הקנס שהוטל כתוצאה
- 13 מביטול הקפאה לבין קנסות אחרים שהוטלו. עצם העובדה כי התובע לא ביקש כי תועמד
- 14 הבדיקה בעניין זה מדברת בעד עצמה.
- 15 45. בהתאם להחלטות בית המשפט מימים 5.7.2018, 12.12.2018, 9.1.2020 שילמה הנתבעת
- 16 למומחה סך של 380,942 ₪ כולל מע"מ (195,624 ₪, 117,058 ₪, 68,260 ₪ בהתאמה).
- 17 יש לקזז מסכומי הגמול ושכר הטרחה סכומים שמהווים את רובו המוחלט של שכר טרחת
- 18 המומחה:
- 19 המומחה אישר למעשה את נתוני הנתבעת מיום 21.4.2016. כך שעמידתו של התובע על מינוי
- 20 מומחה הייתה מיותרת. שעה שמדובר בנתבע שקופתו קופת ציבור הרי שמבחינת האינטרס
- 21 הציבורי הרחב, שיקולי עלות-תועלת מחייבים את המסקנה כי לא היה מקום למנות מומחה.
- 22 לעלותו הישירה של המומחה יש להוסיף את העלות לקופה הציבורית של למעלה מ-1000 שעות
- 23 עבודה שעובדי הנתבעת הקדישו, על פי הערכה, לצורך פגישות עם המומחה וצוותו, תחת
- 24 להשקיע את אותן שעות לתועלת כלל הציבור שמסתייע במערכות המחשוב של הנתבעת.
- 25 פסק דין בתובענה הייצוגית מפורסם לציבור. לכל אדם הייתה מוקנית הזכות לפנות ולבקש כי
- 26 תיערך בדיקה פרטית בעניינו, כך שאי איתורו של מקרה שמצדיק השבה במסגרת פסק הדין
- 27 אינו מקפח את זכותו של נישום כי סכום ששולם ביתר יושב לו. כך נעשה גם במסגרת פסק
- 28 הדין שניתן, עת הוצהר בו על זכותם העקרונית של נישומים שסבורים כי גבו מהם סכומים
- 29 ביתר לפנות ולבקש כי תיערך בעניינם בחינה פרטית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

יש להורות כי בכל מקרה יש לקזז מסכומי הגמול ושכר הטרחה סך של 53,854 ₪: סך של
23,934 ₪ (מתוך 34,340 ₪) ששולם למומחה בגין 23 השעות להן נדרש לשם מענה על מספר
חריג ורב של שאלות הבהרה ששלח התובע. וסך של 29,920 ₪ ששולם למומחה בגין הכנה לדיון
שהתקיים ביום 9.1.20 ואשר נקבע רק לבקשת התובע המייצג. הדיון לא תרם דבר לבירור
הסוגיות השנויות במחלוקת, אלא רק האריך שלא לצורך את ההליך.

ביום 31.12.2019 ביקשה הנתבעת כי יינתן פסק דין על בסיס חוות הדעת, כפי שאכן קרה בדיון
שהתקיים ביום 9.1.2020.

8

9

בקשה לצירוף ראיה

46. ביום 25.2.2020, לאחר שהתובע הגיש את סיכומיו לעניין הגמול ושכר הטרחה, הגישה הנתבעת
בקשה לצירוף ראיה – פלטי מחשב שילמדו על מועד ביצוע ההחזרים בכ-142,000 מקרים, בהם
עשרות אלפי מקרים שקדמו למועד הגשת בקשת האישור.

47. תמצית טענות הנתבעת –

47.1. החשיבות בהצגת הראיה עולה שעה שהתובע ובא כוחו מבקשים לבסס דרישה לקבלת
גמול ושכר טרחה של עשרות מיליוני ₪, על חשבון קופת הציבור, וזאת על בסיס שגיאה.

47.2. מדובר בנתונים שבבסיס הדיווח שהוגש מטעמה ביום 21.4.2016 באשר להתפלגות
השבת יתרות זכות להחזר בהסדרים ואלו שבשומות, בנוגע למס הכנסה, אשר הונחו
בפני המומחה ונציגיו. הנתונים מצביעים על תקופת השבה של יתרות הזכות שאושרו
כנאותות בבדיקת המומחה והן מתייחסות גם לעשרות אלפי מקרים של החזרים
שהושבו בתקופה שקדמה למועד הגשת הבקשה לאישור התביעה כייצוגית.

47.3. המומחה סומך על הנתונים הללו. עולה גם כי המומחה דגם ובחן את 24 החודשים
שקדמו לבקשת האישור ומצא את דיווח הרשות כנאות, זאת בין היתר לאור תיאור
הבדיקות שביצע. נראה כי במסגרת תשובות המומחה חל אי דיוק מסוים בשימוש
במונחים הנוגעים לעולם התובענות הייצוגיות. אין באי הדיוק כדי לשנות את העובדה
הברורה כי הפרשי הצמדה ששולמו ביתר הוחזרו גם לפני הגשת בקשת האישור.

47.4. בדיון שהתקיים ביום 19.9.2016, בו נדון דוח הנתבעת מיום 21.4.2016, הובהר מפורשות
הליך ההשבה של יתרות הזכות (מעל 25 ₪ מוחזרים בפועל. מתחת ל-25 ₪ - נזקפים
כיתרת זכות של הנישום). מערכת המחשוב של רשות המיסים פועלת באופן זה שנים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 12-06-27962 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 טרם הגשת בקשת האישור. לא בוצע כל שינוי בקוד התכנה של המערכת או כל שינוי
2 אחר, אשר גרם לכך שהפרשי ההצמדה ששולמו ביתר החלו להיות מוחזרים רק לאחר
3 שהוגשה בקשת האישור. נוצרה בעיה אך ורק כאשר פקיד התערב באופן ידני בפעולת
4 המערכת וביטל את קוד אי ביטול הקנס.
- 5 47.5. בתשובת המומחה לשאלות ההבהרה שהגישו הצדדים עולה כי המומחה לא חידד אם כל
6 הסכומים הוחזרו לאחר בקשת האישור או חלק מהסכומים. המומחה גם לא צירף
7 לתשובתו כל פילוח של מועדי החזר ושל סכומי החזר. המומחה גם לא פנה לנתבעת
8 בבקשת פילוח לפי מועדי החזר.
- 9 47.6. טענת התובע, כי רק לאחר שהוגשה בקשת האישור החלה הנתבעת להשיב הפרשי
10 הצמדה ששולמו ביתר, היא טענה שנתחווה לה רק בשלב הסיכומים וביחס אליה
11 מעולם לא הוצגו ראיות. נוכח הפערים האדירים בין טענות הצדדים לעניין שיעור סכום
12 ההשבה הכולל (כ-4 מיליון ₪ לשיטת הנתבעת, בין כ-610 מיליון ₪ ל-1.84 מיליארד ₪
13 לשיטת התובע) יש צורך כי יוגשו ראיות, אף כי הרלבנטיות שלהן היא לעניין גמול ושכ"ט
14 בלבד.
- 15 47.7. הראיות יסייעו בחשיפת האמת. מדובר בראיה פשוטה – פלטי מחשב.
- 16 48. תמצית טענות התובע –
- 17 48.1. הנתבעת מבקשת להמציא ראיות, לאחר פסק הדין ולאחר סיכומי התובע, ביודעה כי
18 לתובע אין את הכלים לבדוק את "ראיותיה", בניסיון לסתור ממצא עובדתי ברור של
19 מומחה ניטראלי.
- 20 48.2. בקשת הנתבעת מהווה למעשה פתיחתו של ההליך מחדש, באותם נושאים שהנתבעת
21 סיכלה את בדיקתם.
- 22 48.3. הבקשה עומדת בניגוד להחלטת בית המשפט מיום 2.10.2019.
- 23 48.4. לנתבעת ניתנה האפשרות לשאול את המומחה שאלות הבהרה, לחקור אותו חקירה
24 נגדית ולהציג לו ראיות הזמה, אך היא בחרה, משיקוליה, להימנע מכך.
- 25 48.5. לא מדובר בראיה חדשה או בראיה הנדרשת לנוכח ראיה מפתיעה שהוגשה על ידי התובע
26 ואף לא מדובר בנסיבות חריגות המצדיקות הגשת ראיה אחרי פסק דין.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 12-06-27962 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 48.6. טענת הנתבעת, כי הטענה "נתחווה לה לראשונה" אינה נכונה לא רק מפני זו מהות
2 עילת התביעה אלא שהעניין הועלה במובהק בשלוש הזדמנויות שונות לפני הסיכומים:
3 בתשובות המומחה לשאלות ההבהרה מיום 28.4.2019; בדיון שהתקיים ביום
4 2.10.2019; בחקירת המומחה.
- 5 48.7. אין מדובר ב"ראיה פשוטה" אלא בבדיקה מורכבת. הנתבעת מבקשת להגיש ראיות
6 ספורדיות, כפי שהיא תבחר, כדי שהן יעידו על הכלל. כל זאת שעה שהנתבעת עצמה
7 טוענת, והמומחה אישר, שיש קושי לבדוק זאת ושעה שהעד מטעם הנתבעת (מר שפר)
8 העיד שראיות אלה אינן מלמדות דבר על החזרת הפרשי הצמדה צפויים שחויבו ביתר.
- 9 48.8. במסגרת בקשת האישור הגישה הנתבעת עשרות "ראיות פשוטות" שלשיתת תומכות
10 בעמדתה, אלא שאפילו מחר שפר העיד בחקירתו הנגדית כי הן אינן כה פשוטות ואין
11 ללמוד מהן מה שהנתבעת מבקשת ללמוד מהן.
- 12 48.9. לתובע אין את הכלים לבדוק את הראיות הספורדיות ועד כמה הן מעידות על הכלל.
13 לצורך כך יש לערוך בדיקה כוללת של המומחה, בדיקה שהיה אמור לבצע על פי כתב
14 המינוי אלא שהנתבעת סיכלה זאת.
- 15 48.10. לגבי צילום המסך האחרון בבקשה לצירוף ראיה – אין קשר בין עילת התביעה בתובענה
16 (השבה של הפרשי הצמדה צפויים שנגבו ביתר במסגרת שומות ו/או הסדרים) לבין
17 ההחזר בצילום מסך הנ"ל שהוא החזר מס ששולם ביתר עקב טעות הקלדה.
- 18 48.11. לא נטען בהליך הייצוגי כי הנתבעת אינה משיבה סכומי מס אחרים שנגבו ביתר. אי
19 ההשבה ממוקדת לסיטואציות ספציפיות. הצגת הדברים בבקשה על ידי הנתבעת אינן
20 מדויקות בלשון המעטה. התובע מעולם לא טען שהמערכת אינה מחשבת נכונה את
21 היתרות הספציפיות נושא התובענה אלא טען שהן לא מושבות לנישומים. בעניין זה חוות
22 הדעת לא יכלה להיות לעזר לנתבעת. כך גם חוות הדעת אינה עוסקת בכימות היתרות,
23 נושא עילת התביעה, שהושבו ובעיתוי השבתם אלא רק "באיתור יתרות החזר שלא
24 הושבו" שעמדו במערכת בעת בדיקתו. בהערת שוליים 2 בבקשה מודה הנתבעת כי
25 ההשבה אינה מתבצעת באופן אוטומטי על פי "החשוב" שביצעה המערכת וכי יש בקשה
26 אנושית על כך. עדות מר שפר מלמדת כי "בקררה" זו בפשמי"ג תורגמה לנוהל שלא להחזיר
27 יתרות נושא התובענה אלא אם הנישום פונה.
- 28 49. תמצית תשובת הנתבעת –

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 12-06-27962 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 49.1. הנתבעת מסכימה כי טוב היה אילו הגישה את הראיה הנוספת בעיתוי מוקדם יותר, אם
2 הייתה מעלה בדעתה קודם לכן את טענת התובע אשר נטענה בבירור לראשונה רק
3 בסיכומיו לעניין הגמול ושכר הטרחה.
- 4 49.2. טענת התובע אינה מבוססת על עובדות ברורות אלא על אמירה כללית בלבד, שספק אם
5 המומחה היה ער לה ולמשמעויות שהתובע מעוניין לייחס לה עתה.
- 6 49.3. יש לדחות את ניסיון התובע ובא כוחו לייחס להגשת בקשת האישור את ביצוע כלל
7 החזרי ההצמדה המשוערים שנגבו ביתר, שעה שכלל אלה בוצעו באופן שוטף ומדויק ע"י
8 מחשבי הנתבעת כבר שנים ארוכות.
- 9 כמובן שגם פעולות אוטומטיות לביצוע החזרים יש לבקר ע"י גורם אנושי, באשר מדובר
10 בסכומים משמעותיים במיוחד המועברים מהקופה הציבורית לנישום. "לבקר" – הכוונה
11 לוודא כי מבוצע בהתאם לדין.
- 12 49.4. התובע "הבליע" טענתו זו בצורה אגבית, באמצעות שאלות עמומות למומחה, שלא כונו
13 באופן ברור לטענה החדשה, והתשובות עליהן אינן ברורות ואינן ממוקדות. מתבקש היה
14 כי התובע יבהיר בגלוי את טענתו, לפיה אך ורק בזכות בקשת האישור שלו החלה רשות
15 המיסים להחזיר הפרשי הצמדה משוערים שנגבו על ידה ביתר. כזאת לא עשה התובע.
- 16 49.5. בית המשפט מתבקש לאפשר לנתבעת להציג את הגנתה לכלל הטענות. סכומי ההשבה
17 שמהם יש לגזור את שכר הטרחה והגמול הם אך ורק בהתאם לאותם מקרים שבהם
18 בוצעה התערבות ידנית של פקיד, אשר בעטיה נגרעו החזרים בגין הפרשי הצמדה
19 משוערים ששולמו ביתר ממערכת המחשוב. כל אימת שמדובר בהחזר אוטומטי, שבו אל
20 התערב פקיד באופן יזום, שזהו המקרה השכיח המייצג את הכלל, אזי מובן שהחזר של
21 הפרשי הצמדה שנגבו ביתר הושב באופן אוטומטי.
- 22 49.6. לכל היותר ניתן לומר כי אילולא דרך ההתנהלות של התובע, הרי שבשל הצורך בבחינת
23 הראייה הנוספת והגשת השלמת סיכומים מטעמו, אזי יש לזכותו בתשלום הוצאות.
24 משבחר התובע לכבוש את טענתו החדשה ולא להביאה באופן ברור, ספק רב אם יש
25 מקום לפסוק לטובתו הוצאות בגין הוספת הראייה. הטרחה המינימלית שתגרם לתובע
26 במקרה שבקשת הנתבעת תתקבל אינה שקולה לנזק העצום שעלול להיגרם לנתבעת אם
27 הבסיס לפסיקת הגמול והשכ"ט יהיה בהתאם לנתונים המספריים שמציג התובע. הפער
28 בין הסכומים המוצעים על ידי הצדדים מצדיק את מתן האפשרות להביא את הראייה
29 הנוספת לידיעת בית המשפט.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

49.7. המומחה טענה בציינו, לכאורה, כי החזרים בוצעו לאחר הגשת בקשת האישור. אמירה
זו לא נאמרה אגב הפנייה למסמך כלשהוא אלא רק באופן כללי והיא עומדת בניגוד
למסמכים אשר מעידים אחרת. נושא עיתוי ההשבה חרג מהסיבה שלשמה התקיים
הדיון וממילא היה בגדר הרחבת חזית. הדיון לא נקבע מלכתחילה ביחס לשאלת עיתוי
ביצוע השבת כלל הפרשי ההצמדה שנכללו בנתוני המומחה. במהלך אותו דיון ממילא
לא היה בידי הנתבעת להציג ראיות אשר יעידו על עיתוי ההשבה.

49.8. אין מקום לטענת התובע לפיה הראיה הנוספת אינה "פשוטה". הראיה הנוספת מוגשת
ביחס למועד בו בוצעו ההחזרים ולא לאופן ההחזרים. אין מדובר בניתוח המקרים
ובבחינה האם נוצר בהם החזר או לא.

49.9. אותן שתי דוגמאות שצורפו לבקשה, אשר נכללות בין אותם עשרות אלפי מקרים שבהם
בוצעה ההשבה עובר להגשת התובענה ובקשת האישור, מלמדות כי מבחינה עובדתית לא
ניתן לומר שביחס לכל 142,000 המקרים שנבחנו ע"י המומחה בוצעה ההשבה לאחר
הגשת התובענה כטענת התובע. גם ביחס למקרים אחרים, שבהם ההשבה בוצעה לאחר
הגשת התובענה אך בלא שהייתה התערבות ידנית של פקיד שבשלה לא הושבו הפרשי
ההצמדה שנגבו ביתר, אל ההשבה בוצעה באופן מחשובי אוטומטי (או שהייתה
התערבות ידנית אך היא לא גרמה לאי ביצוע ההשבה) – הרי שאין לכללם כסכומי השבה
שמהם יש לגזור את שכר הטרחה והגמול, מאחר ואינם מהווים חלק מן התובענה.

49.10. הצגת הראיה יהיה בה כדי לתמוך בעמדת רשות המיסים, כי אף בתיקו של התובע עצמו
ובמקרה הספציפי נושא התובענה הושבו לו הפרשי הצמדה צפויים ששולמו ביתר, וכי
אלו הושבו אף עוד קודם להגשת התובענה הייצוגית. כפי שפעלה רשות המיסים בתיקו
של התובע, כך גם היה בהתייחס לשאר הנישומים המצויים באותו קובץ, כאשר חלק
משמעותי מהם קיבל את ההחזר עוד קודם להגשת התובענה וחלק לאחר הגשתה אך לא
בעקבותיה.

דיון

50. השאלה אם בוצעו ההחזרים נושא התובענה, לפני התובענה הייצוגית, נדונה בדיונים שונים
בבית המשפט והיו חלק מליבת המחלוקת (ר' בין היתר בשאלות ההבהרה מטעם התובע
(תשובת המומחה מיום 28.4.2019), בפרוטוקול הדיון שהתקיים ביום 2.10.2019 (עמ' 48-49,
51, 52-53) בחקירתו של המומחה ביום 9.1.2020 (עמ' 58-60).

51. הנתבעת לא השכילה להפריך טענה זו במועדים השונים בהם הייתה לה ההזדמנות לעשות כן.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 12-06-27962 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

1 על כן אני סבורה כי ככל שהנתבעת החזיקה בידיה את הנתונים הרלבנטיים, היו לה די
2 הזדמנויות להגיש את המסמכים המבוקשים.

3 הכלל הוא שעל בעל הדין להגיש ראיותיו ב"חבילה אחת" ולא ב"תפזורת" על מנת לשמור על
4 הסדר הדיוני ועל ההגיונות הדיונית (ע"א 579/90 רוזין נ' בן-נון, פ"ד מו(3) 738, 742 (1992);
5 רע"א 1297/01 מיכאלוביץ' נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, פ"ד נה(4) 577, 579 (2001). כלל זה
6 קובע בית המשפט, נכון הן לתובענה אזרחית רגילה, הן לעניין בקשות בכתב, לרבות בקשה
7 לאישור תובענה ייצוגית (רע"א 8562/06 פופיק נ' פזגז 1993 בע"מ, פסקה 8 (15.4.2007); רע"א
8 4778/12 תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' עו"ד אופיר נאור,
9 פסקאות 5-6 (19.7.2012). לא כל שכן שהכלל עומד איתן לאחר אישור התובענה הייצוגית
10 ולאחר שניתן פסק דין בתובענה. עוד הלכה ידועה היא כי אין להתיר הגשת ראיות שניתן היה
11 להשיגן בשקידה ראויה לצורך בקשת אישור (רע"א 1200/15 יוניון מוטורס בע"מ נ'
12 ברליצהיימר, (30.3.15)), לא כל שכן נכון הדבר למצב שלאחר פסק דין.

13 על כן בקשת הנתבעת להוספת ראיה, נדחתה.

14

15 גמול ושכר טרחה – דיון

16 52. סעיף 22 בחוק תובענות ייצוגיות דן בגמול לתובע המייצג וקובע:

17 "א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה,
18 כולה או גם חלקה, לרבות בדרך של אישור הסדר פשרה, יורה על תשלום גמול
19 לתובע המייצג, בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף קטן (ב), אלא אם כן מצא,
20 מטעמים מיוחדים שיירשמו, שהדבר אינו מוצדק בנסיבות הענין.
21 (ב) בקביעת שיעור הגמול יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:
22 (1) הטרחה שטרחה התובע המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה
23 הייצוגית ובניהולה, בפרט אם הסעד המבוקש בתובענה הוא סעד הצהרתי;
24 (2) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;
25 (3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית."

26 53. סעיף 23 בחוק תובענות ייצוגיות דן בשכר טרחתו של בא כוח מייצג וקובע:

27 "א) בית המשפט יקבע את שכר הטרחה של בא הכוח המייצג בעד הטיפול
28 בתובענה הייצוגית, לרבות בבקשה לאישור; בא הכוח המייצג לא יקבל שכר
29 טרחה בסכום העולה על הסכום שקבע בית המשפט כאמור.
30 (ב) בקביעת שיעור שכר הטרחה של בא כוח מייצג לפי סעיף קטן (א), יתחשב
31 בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:
32 (1) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 (2) מורכבות ההליך, הטרחה שטרם בא הכוח המייצג והסיכון שנטל על עצמו
- 2 בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, וכן ההוצאות שהוציא לשם כך;
- 3 (3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית;
- 4 (4) האופן שבו ניהל בא הכוח המייצג את ההליך;
- 5 (5) הפער שבין הסעדים הנתבעים בבקשה לאישור לבין הסעדים שפסק בית
- 6 המשפט בתובענה הייצוגית".

7 54. לעניין שכר הטרחה בתביעות ייצוגיות, קבע בית המשפט העליון בין היתר בע"א 2046/10 עזבון
8 המנוח שמש נ' רייכרט, פ"ד סה(2) 681 (2012) (להלן: "הלכת רייכרט") כך:

- 9 "אנו סבורים שבתביעות ייצוגיות שעניינן בסעד כספי יש לאמץ את שיטת
- 10 האחוזים כשיטה המקובלת לקביעת שכר הטרחה של עורך הדין המייצג.
- 11 שיעור האחוזים שייפסק יושפע הן מנסיבותיו הספציפיות של ההליך, הן
- 12 מהאופן בו הסתיים ההליך והן מגובה הסכום שנפסק. כמו כן, יחושב שיעור
- 13 שכר הטרחה מתוך הסכום שנגבה על ידי הקבוצה בפועל. כמו כן, מן הראוי
- 14 לפסוק את שכר הטרחה בשיעור מדורג, במובן זה שכלל שסכום הזכייה גדל,
- 15 אחוז שכר הטרחה קטן".

16 55. ולענייננו –

17 שיקולי תפוקה - התועלת שהביאה התובענה לקבוצה המיוצגת.

18 בעקבות הגשת התובענה זכו חברי הקבוצה - נישומים שנעשה להם הסדר תשלומים או
19 שניתנה להם אורכה לתשלום מס ההכנסה, מס רווחי הון, מס רכישה ומס שבח מקרקעין
20 אשר המשיבה גבתה מהם כספים שלא כדין, בדרך של חיוב יתר על דרך הערכה בהפרשי
21 הצמדה, ולא השיבה להם יתרות זכות בתום התקופה, במהלך 24 חודשים שקדמו להגשת
22 בקשת האישור (מועד בקשת האישור - 17/6/12) ועד למועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית
23 (12/3/15) - להשבה מלאה של הפרשי הצמדה משוערים שנגבו מהם ביתר במס הכנסה ובמיסוי
24 מקרקעין.

25 שיקולי תשומה - השיקולים הנוגעים לעלויות ולסיכון שנטלו על עצמם התובע ובא כוחו.

26 אני סבורה כי הגשת התובענה הצריכה השקעת זמן משמעותית בגילוי הכשל, בהגשת התובענה
27 ובניהול ההליך. אין חולק כי התובע ובא כוחו השקיעו שעות רבות של עבודה בניהול ההליך. יש
28 לקחת בחשבון כי מונה מומחה מטעם בית המשפט והדבר הצריך עבודה ובדיקה נוספת מצד
29 התובע ובא כוחו.

30 אשר לסיכון, אני סבורה כי התובע ובא כוחו נשאו בסיכון שהתובענה תידחה ושהתובע יחויב
31 בהוצאות נוכח אי הוודאות באשר לעילה. סיכון זה היה ממשי לאור ההכחשה הגורפת של
32 המשיבה בתגובה לבקשת האישור וכן בדיון שהתנהל ביום 1.1.13.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 שיקולי הכוונה ציבורית - חשיבותה הציבורית של התובענה הייצוגית.
- 2 התובענה הייצוגית בעניינינו הביאה בסופו של יום להשבה של מלוא תשלומי היתר לחברי
- 3 הקבוצה. חשיבותה הציבורית של התובענה היא בכך שהביא לאכיפת הדין, וחשפה את המחדל
- 4 במשיבה, לאחר שזה נחשף בהדרגה ככל שהתמשך בירור בקשת האישור.
- 5 התובענה נוהלה בצורה יעילה והוגנת.
- 6 56. כעולה מהמפורט לעיל, הצדדים חלוקים ביחס לסכום ההשבה שהוחזר לחברי הקבוצה בעקבות
- 7 הגשת התובענה, וכפועל יוצא מכך לעניין שיעור הגמול ושכר הטרחה שיש לפסוק לתובע ולבא
- 8 כוחו.
- 9 נוכח טענות הצדדים, וכפי שהבעתי דעתי גם בדיון ביום 2.10.19, יש לקבוע את סכום ההשבה
- 10 על פי אומדנה ולהלן אפרט את שיקוליי.
- 11 המומחה כימת את סכום ההשבה הכולל שעל הנתבעת להשיב לנישומים בסך של 5,229,536 ₪
- 12 (מס הכנסה: 2,218,530 ₪ שהוחזרו לנישומים לאחר מועד הגשת התביעה וטרם הגשת הדו"ח
- 13 על ידי הנתבעת; 1,448,639 ₪ חישוב יתרה בהסדרים – התערבות פקיד לביטול קוד אי הטלת
- 14 קנס; 138,676 ₪ חישוב יתרה בשומות – התערבות פקיד לביטול קוד אי הטלת קנס; ומסמ"ק
- 15 – 1,423,691 ₪).
- 16 הנתבעת הודיעה כאמור כי תבצע השבה מלאה לחברי הקבוצה. המומחה קבע את הסכומים
- 17 שטרם הושבו עד למתן חוות דעתו (ולא כימת את סכומי ההשבה עד למתן חוות הדעת), למרות
- 18 שלעניין מסמ"ק ציין המומחה כי גם לפני הגשת התביעה בוצעו החזרים כאמור (עמ' 6 לחוות
- 19 הדעת) ומנגד ציין בתשובתו לשאלות ההבהרה כי הסכומים הללו הוחזרו לאחר הגשת הבקשה
- 20 לאישור (תשובת המומחה מיום 28.4.2019).
- 21 למרות בקשת התובע, לא מצאתי לחייב את המומחה לכמת את סכומי ההשבה שאין מחלוקת
- 22 שהושבו כאלה לאחר הגשת התובענה ולפני חוות הדעת (החלטה בפר' מיום 2.10.19). זאת
- 23 משום שלא סברתי שיש הצדקה להעסיק את המומחה לשם קביעה זו, שרלבנטית אך לגמול
- 24 ושכר הטרחה (רי' עמ' 53).
- 25 לאור האמור עד כאן ועל פי חוות דעת המומחה ברור כי קיימת אי בהירות אודות סכומי
- 26 ההשבה שלאחר הגשת התובענה ועד לחוות דעת המומחה, וכי המומחה כימת אך את הסכומים
- 27 שנותרו להשבה. ברור גם כי הושבו סכומים לאחר הגשת התובענה, אשר לא כומתו על ידי
- 28 המומחה ואשר ככל שהושבו בעטיה של התובענה יש מקום לחייב בגינם בגמול ושכר טרחה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

1 אני מוצאת להביא בחשבון לשם אומדן שכר הטרחה והגמול את התנהלות הנתבעת בהליך.
2 כך, שינוי הגרסאות של הנתבעת תוך כדי ניהול ההליך, כפי שפירט התובע בטענותיו שהובאו
3 לעיל, שגרמו להתארכות ההליך, והעובדה שגם לאחר החלטת האישור בבקשה למתן פסק דין
4 על מלוא סכום ההשבה לכאורה (מיום 9.11.15), נפלו טעויות משמעותיות בסכומי ההשבה
5 הנתענים (ר' הודאת הנתבעת בסיכומים סעיף 2) אשר הביאו להתמשכות נוספת בהליך עד
6 למתן פסק הדין.

7 אשר על כן מצאתי להוסיף לסכום ההשבה הכולל (5,229,536 ₪ שחישב המומחה), 30% לפי
8 אומדנה, לצורך חישוב הגמול ושכ"ט, וזאת נוכח העובדה שנושא הסכומים שהושבו בין הגשת
9 בקשת האישור לבין מועד חוות הדעת של המומחה, לא מוצה. על כן אני מעמידה את סכום
10 ההשבה לעניין שיעור הגמול ושכר הטרחה יעמוד סך של 6,798,396.8 ₪.

11 57. בהתאם להלכת רייכרט, ונוכח העבודה הרבה שהושקעה על ידי התובע ובא כוחו, אני קובעת
12 כי גמול התובע הייצוגי יעמוד על סך 397,706 ₪ כולל מע"מ (5% מסכום ההשבה שנקבע עבור
13 שיעור הגמול ושכר הטרחה, בתוספת מע"מ) ובא כוחו זכאי לתשלום שכר טרחה בסך 1,883,325
14 ₪ כולל מע"מ (בהתאם לשיטת חישוב האחוזים שבהלכת רייכרט, ע"א 2046/10 עזבון המנוח
15 משה שמש נ' דן רייכרט (23.5.2012) ובתוספת מע"מ).

16 58. נוכח התנהלות הנתבעת לא מצאתי מקום לקזז את שכר טרחת המומחה מהסך שקבעתי לעיל
17 כגמול ושכר טרחה לתובע ולבא כוחו, כטענת הנתבעת. הנתבעת היא זו שבעטיה נוהל ההליך עד
18 תומו. בית המשפט נאלץ למנות מומחה מטעמו נוכח היעדר יכולת להסתמך על נתוניה של
19 הנתבעת בלבד. לכן, הנתבעת היא זו שצריכה לשאת בעלות שכרו של המומחה.

20 59. לא מצאתי ליתן משקל להיעדר הודעה מוקדמת נוכח ביטול ההלכה בעניין מי הגליל במסגרת
21 הדיון הנוסף, בנושא זה.

22

23

24

25

26

27

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

סיכום

1

2

60. הגמול בסך 397,706 ₪ ישולם לתובע בתוך 14 יום מהחלטתי זו.

3

61. שכר הטרחה לבא כוח התובע בסך 1,883,325 ₪ ישולם בשלבים, כדלקמן : 70% מסכום שכר

4

הטרחה ישולם לב"כ התובע בתוך 14 ימים מיום החלטה זו. יתרת הסכום (30%) תשולם בתוך

5

14 ימים ממועד השלמת החיובים של הנתבעת על פי פסק הדין ולאחר שהצדדים יצהירו כי

6

מלוא סכום גביית היתר הוחזר לחברי הקבוצה, ולאחר אישור בית המשפט.

7

8

9

ניתנה היום, ג' כסלו תשפ"א, 19 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.

10

מיכל נד"ב, שופטת

